

Για σας Κυρίες μου

Μνήμες χαμένων Πατρίδων

ΝΙΚΗ ΚΑΛΤΣΟΓΙΑ - ΤΟΥΡΝΑΒΙΤΗ,
ΟΜΟΤΙΜΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Αργά το βράδυ της Κυριακής που μας πέρασε, τέλειωσαν οι εργασίες του τριήμερου, όπως πάντα, Συμποσίου του Κέντρου Μικρασιατικού Πολιτισμού, που ιδρύθηκε στη Νέα Ιωνία, την καρδιά των μικρασιατών προσφύγων, στις αρχές νέου αιώνα μας, που φέτος, 7ο Συμπόσιο του, ήταν αφιερωμένο στη Μικρασιάτισσα Ελληνίδα. Τίτλος του ήταν: «Η θέση και ο ρόλος της Μικρασιάτισσας κατά τους νεότερους χρόνους, έως το 1922». Σ' ένα κλίμα κυριολεκτικά μοναδικής συγκίνησης, εκτός από τους πολύ θερμούς χαιρετισμούς του Προέδρου της Βουλής των Ελλήνων, του Μητροπολίτη Νέας Ιωνίας, του Δημάρχου Νέας Ιωνίας, του Υφυπουργού Εσωτερικών της Κυβέρνησης και εκπροσώπων πολλών μικρασιατικών σωματείων, παρουσιάστηκαν 13 εισηγήσεις μεγάλου ιστορικού αλλά και επιστημονικού ενδιαφέροντος, πάνω στο θέμα της θέσης των Ελληνίδων της Μικράς Ασίας. Κυριολεκτικά είναι η πρώτη φορά που ένα ολόκληρο συμπόσιο είχε θέμα τη θέση της γυναίκας όχι όμως με αντικείμενο την προβολή αιτημάτων γυναικών, που θα μπορούσε κάποιος να σκεφθεί ότι θα ήταν κι' αυτό κάτι σαν τα συνέδρια και τις δημόσιες εκδηλώσεις που διοργανώνουν φεμινιστικές ενώσεις. Ήταν ένα συνέδριο που ανέδειξε την ξεχωριστή θέση της Ελληνίδας Μικρασιάτισσας και τη συμβολή της στη διαφύλαξη και μετάδοση των αξιών και παραδόσεων του ελληνικού πολιτισμού σ' ένα περιβάλλον καταπιεστικό, που επεδίωκε, με κάθε τρόπο, θεμιτό ή αθέμιτο, να αφομοιώσει όλους τους κατοίκους της πολυεθνικής Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, στις αξίες του δικού της πολιτισμού, ενός πολιτισμού που επεδίωκε να κυριαρχήσει, με κάθε μέσον, πάνω στο Βυζαντινό Πολιτισμό, πολιτισμό συνέχειας του ελληνικού πανάρχαιου πολιτισμού στην ίδια του την κοιτίδα. Και είναι, πιστεύω, η μοναδική φορά που το θέμα συμποσίου, έχει αντικείμενο τη θέση της

γυναίκας, και κάλυπτε χρονικά δύο αιώνες αρχαίου ελληνικού πολιτισμού της Μικράς Ασίας, συνέχεια του οποίου υπήρξε το Βυζάντιο. Έτσι, τελείως ενδεικτικά αναφέρω ότι η Ελληνίδα Μικρασιάτισσα, αν και είχε την ίδια μοίρα, ως προς την κοινωνική της θέση με τις γυναίκες στην ίδια περίοδο, εντούτοις όπως τεκμηριώθηκε με στοιχεία, οι ιστορικές συνθήκες της ζωής των Ελλήνων της Μικράς Ασίας είχαν διαμορφώσει ένα καθεστώς μιας ιδιότυπης μητριαρχίας. Δηλαδή η γυναίκα είχε την κύρια ευθύνη για τη μετάδοση της γλώσσας, των παραδόσεων και των αξιών του ελληνικού-βυζαντινού πολιτισμού, ενώ η θέση της, αντίθετα με τις πανάρχαιες μητριαρχικές κοινωνίες, ήταν κατώτερη αυτής των ανδρών.

Η πρόταση για να αφιερωθεί το 7ο Συμπόσιο του Κέντρου στην Ελληνίδα Μικρασιάτισσα είχε γίνει από εμένα, στο τέλος της εισήγησής μου στο 6ο Συμπόσιο του Κέντρου, το 2013. Τίτλος της τότε εισήγησής μου ήταν: «Η κοινωνική δράση των πολιτιστικών συλλόγων στην Κωνσταντινούπολη κατά τον 19ο αιώνα και η συμβολή τους στη γυναικεία χειραφέτηση». Και αναντίρρηση η Εκκλησία ήταν εκείνη που έβγαλε για πρώτη φορά, μέσα από τη φιλανθρωπική δράση, τη γυναίκα στον πολιτικό στίβο. Δηλώνω βέβαια πολύ γνωστή μαχόμενη φεμινίστρια, αλλά ο φεμινισμός που από δεκαετίες υπηρετώ είναι στα πλαίσια των δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας του ανθρώπου. Την ανάγκη όμως μελέτης και ανάδειξης του ρόλου της Μικρασιάτισσας είχε υποδείξει και η ίδια η μεγάλη Βυζαντινολόγος Ελένη Γλύκατζη-Αρβελέρ στη εισαγωγή του βιβλίου της Πολιτισμός και Ελληνισμός. Προσεγγίσεις (2007), όπου γράφει: «... έχω κατά νου την παραγωγή έργων πολιτισμού .. που παράγουν λιγότερο ευνοημένες ομάδες της κοινωνίας μας... Θα αναφέρω ένα μόνο παράδειγμα, το παράδειγμα των γυναικών, που η είσοδός τους στον κόσμο της πολιτιστικής δημιουργίας ανέδειξε νέες όψεις της κοινωνικότητας και πρόσφερε ανεξερεύνητες ως τότε δυνατότητες πολιτισμικών εφαρμογών, όπως είναι, για παράδειγμα, η κουλτούρα της ειρήνης, ή η ενσωμάτωση λαϊκών πολιτισμικών στοιχείων και γνώσεων που αφορούσαν σε περιφερειακά στρώματα του λαού (ο όρος «περιφερειακός» εδώ δεν νοείται μόνο γεωγραφικά)».

Οι θεματικές των εισηγήσεων ποικίλες. Ενδεικτικά: η Ρωμιά των μεσοαστικών κέντρων της Καππαδοκίας, παρθεναγωγεία και εκπαίδευση γυναικών, που κύριο σκοπό είχαν, όπως και τίτλος εισήγησης: «Ας μορφώσωμεν τας θυγατέρας μας ελληνοπρεπώς!..», η Σμυρνιά ως εικόνα και υποκείμενο κ.ά. Αλλά η πλέον συγκλονιστική εισήγηση που ακούστηκε είχε τίτλο: «Η γυναίκα του Πόντου στην περίοδο της Γενοκτονίας». Βέβαια έγιναν και ανα-

Η κα Νίκη Καλτσόγια - Τουρναβίτη στο βήμα.

φορές για την καθημερινότητα των γυναικών και τη συμβολή τους στη διατήρηση της βυζαντινής παράδοσης ακόμα και στη μαγειρική.

Το Συμπόσιο άνοιξε με τραγούδια μικρασιάτικα και έκλεισε επίσης με μικρασιάτικα τραγούδια από τις γυναίκες του Χορευτικού Ομίλου Ν. Ερυθραίας.

Φίλες μου αναγνώστριες, επειδή η γυναίκα της παλιάς εποχής, αλλά και σήμερα πιστεύω, είναι πρώτα πρώτα μάνα επιτρέψτε μου να σας δώσω σήμερα μια συνταγή ροφήματος για λεχώνες, όπως αναφέρεται στο βιβλίο με μικρασιάτικες συνταγές της Ιωάννας Αραμπατζή-Τζανουδάκη, με τίτλο «Ανατολικά της Γεύσης. Ελληνικές συνταγές της Μικράς Ασίας...», 2015:

«Είναι το πρώτο φαγητό της λεχώνας που θα τη βοηθήσει να "ψυχοπιάσει", να ηρεμήσει και να "κατεβάσει" γάλα. Την πρώτη μέρα θα φάει λίγο κι' από την επόμενη όλο και περισσότερο», γράφει η συγγραφέας.

Υλικά: 2 μέτρια ξερά κρεμμύδια, ξυσμένα, 1 κουτ. Σούπας βούτυρο, 2 κουτ. σούπας κοπανισμένο ρύζι γλασέ, ½ κουτ. γλυκού αλάτι.

Εκτέλεση: Βράζουμε τα κρεμμύδια με το νερό και το βούτυρο μέχρι να ψηθούν καλά (να λιώσουν). Προσθέτουμε το ρύζι και το αλάτι και τα ψήνουμε μέχρι να γίνουν μια παχύρρευστη σούπα. Αν χρειαστεί, προσθέτουμε λίγο νερό ακόμα.

Δική σας,
Νίκη Καλτσόγια-Τουρναβίτη

Αποψη της αίθουσας του Συνεδρίου, η κα Νίκη Καλτσόγια - Τουρναβίτη στην πρώτη σειρά.

**OLYMPIA MARBLE
PTY LTD**
1-3 CHALDER ST, MARRICKVILLE NSW 2204
Ph. 9565 1415 - Mob. 0418 462 020
www.olympiamarble.com.au e-mail: olympia1@bigpond.net.au

Η ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΑ ΣΤΟ NSW
ΔΙΑΘΕΤΟΥΜΕ ΟΛΑ ΤΑ ΧΡΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΛΑ ΤΑ ΣΧΕΔΙΑ
MONUMENTAL STONEMASONRY

Η ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

ΜΕ ΣΕΒΑΣΜΟ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

ΖΗΤΗΣΤΕ ΤΟΝ ΗΛΙΑ Ή ΤΟΝ ΑΝΔΡΕΑ

SENIOR CITIZENS DISCOUNTS

